

Odlišné stanovisko sudcu Petra Straku
k uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 70/2020-9
z 18. februára 2020

1. Nemalo by byť sporné, že Civilný sporový poriadok umožňuje rozhodovanie o trovách konania, takpovediac v dvoch fázach, a to najprv rozhodnutím súdu o tom, komu patria trovy a v akom podiele (ďalej aj „uznesenie o základe trov konania“). V tejto fáze sa konštituuje právo na náhradu trov konania, pokiaľ ide o jeho základ, so zachovaním riadneho oprávneného prostriedku. Ak je náhrada trov konania spojená aj s náhradou trov právnej pomoci, súd v tomto štádiu posudzuje okrem iného aj oprávnenosť úkonov právneho zastúpenia. Súd sa v tomto štádiu nemusí zapodievať vyčíslením trov konania.

2. Výpočet náhrady trov konania sa prenecháva druhej fáze, v rámci ktorej vyšší súdny úradník už nie je oprávnený svojvoľne modifikovať právoplatné uznesenie o priznaní práva na náhradu trov konania, čo sa týka jeho základu, bez toho, aby nevstúpil do legitímnych očakávaní vyplývajúcich z tohto uznesenia.

3. Kým však sťažovateľke súd priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, tak v rámci štádia výpočtu výšky trov konania súd náhradu trov priznal len za niektoré úkony (za časť konania o neplatnosť výpovede). Tento postup sa nenapravil ani napadnutým uznesením okresného súdu.

4. Zastávam názor, že vo veci sťažovateľky sa okresný súd zásadným spôsobom **odklonil** od rozhodnutia súdu o práve na náhradu trov konania (jeho zaväzujúceho výroku) s dopadom na právnu istotu a legitímne očakávania sťažovateľky. Mimochodom, (i) odvolací súd popri rozhodovaní o veci samej zaviazal súd prvej inštancie názorom rozhodnúť **spolu o všetkých trovách konania**, (ii) v záhlaví napadnutého uznesenia je vymedzený predmet konania o neplatnosť skončenia

pracovného pomeru **vrátane konania o náhradu mzdy**, (iii) odporca si trovy neuplatnil, (iiii) sťažovateľke sa právoplatným rozhodnutím súdu priznalo právo na náhradu trov konania v rozsahu **100 %** bez akejkoľvek selekcie úkonov právnej služby **v rámci celého konania** a (iv) výrok tohto rozhodnutia nebol zmenený žiadnym procesným mechanizmom.

5. Uvedomujem si, že rozhodovanie o trovách je „parketa“ pre všeobecné súdy, ktorých úlohou je aj ochrana ústavnosti, a že ústavný súd má pri jej garantovaní subsidiárnu právomoc. Problematika náhrady trov konania však nabera ústavnoprávny rozmer v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu dochádza najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá v sebe zahŕňa črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018).

6. Trovy konania neobchádza ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (Čepeck v. Česká republika z 5. 9. 2013, č. 9815/10). Trovám sa venuje značná pozornosť (Friston, M. a kol. *Friston On Costs*. 3. vydanie. Oxford University Press, 2018). Rozhodnutie o trovách konania je integrálnou súčasťou súdneho konania (II. ÚS 735/2014, III. ÚS 207/2016).

7. Pri zvažovaní meritórnej ingerencie ústavného súdu (vzhľadom na trovy konania) som prihliadal aj na osobitný subjekt sporu (zamestnanec v. zamestnávateľ), ale aj na predmet sporu sledujúci náhradu zaostalého príjmu (náhrada mzdy). Mzda obvykle slúži na vykrytie najnutnejších životných potrieb človeka. Sťažovateľka na súde uspela proti ministerstvu a jeho právnomu úkonu, ktorým ju ministerstvo pripravilo o zamestnanie, no paradoxne vo výsledku si sťažovateľka musí znášať časť nákladov súdneho sporu vrátane nákladov na advokáta napriek priznaniu 100 % náhrady nákladov. Tieto úvahy môžu byť síce relativizované faktom, že uznesením o základe trov sa priznalo právo na náhradu trov konania aj žalovanému, no tento

nebol zastúpený advokátom, a tak neniesol v porovnaní so sťažovateľkou bremeno nákladov zastúpenia, ktoré spravidla bývajú najzaťažujúcejšie.

8. V predmetnej veci vnímam napadnuté uznesenie ako svojvoľný ústavne neakceptovateľný odklon od záväzného uznesenia o základe trov konania. Takýto odklon indikuje porušenie základného práva vyjadreného referenčnými normami, a keďže som nezistil relevantné procesné prekážky, zastávam názor (minimálne) o dôvodnosti prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a jej meritórne posúdenie.

V Košiciach 18. februára 2020

Peter Straka
sudca